Minna Antila, Ilkka Eronen

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Lausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle 16.10.2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtakunnallisesta osaamistietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 133/2025 vp)

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi. Kuntaliitto lausuu valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettuun lakiin lisättävän uuden koulutustarjonnan tietovarannon osalta.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki valtakunnallisesta osaamistietovarannosta. Laissa säädettäisiin palvelusta (Osaamispolku), jonka tarkoituksena on tukea osaamisen kehittämistä ja ylläpitoa. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia ja siihen liittyen tehtäisiin teknisiä muutoksia muihin lakeihin.

Uusi laki valtakunnallisesta osaamistietovarannosta sisältäisi säännökset valtakunnallisesta osaamistietovarannosta, jonka tarkoituksena on mahdollistaa henkilöiden tallentaa ja ylläpitää tietoa omasta osaamisestaan ja työuraan ja koulutukseen liittyivistä kiinnostuksenkohteistaan ja suunnitelmistaan. Osaamistietovaranto olisi osa digitaalista Osaamispolku –palvelua, jonka tarkoitus on tukea henkilöitä koulutukseen ja työelämään hakeutumisessa, niihin liittyvissä siirtymissä, oman osaamisen ylläpitämisessä sekä omien koulutus- ja ja uratietojen hyödyntämisessä. Lisäksi tietovarannon tarkoituksena on tarjota tietopohjaa opetuksen, koulutuksen, ohjauksen ja osaamisen tilannekuvan ylläpitämiseksi ja niiden kehittämisen ja ennakoinnin tueksi. Osaamistietovarannon yhteisrekisterinpitäjinä toimisivat Opetushallitus ja Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskus.

Valtakunnallista opinto- ja tutkintorekistereistä annettuun lakiin ehdotetaan uutta 4 a lukua, jossa säädettäisiin koulutustarjonnan tietovarannosta. Luvussa säädettäisiin, mistä koulutusmahdollisuuksista koulutustarjonnan tietovarantoon tallennettaisiin tietoja, joita valtakunnallisesta osaamistietovarannosta annetussa laissa tarkoitettu Osaamispolku-palvelu voisi hyödyntää koulutusmahdollisuuksien tietopohjana. Koulutustarjonnan tietovarantoa ylläpitäisi ja sen rekisterinpitäjänä toimisi Opetushallitus.

Uudessa 4 a luvussa säädettäisiin, mitä koulutustarjontaa tietovarantoon olisi sisällytettävä kattavasti. Esitys sisältäisi luettelon koulutustarjonnasta, jonka tiedot opetuksen ja koulutuksen järjestäjän olisi tallennettava tietovarantoon. Esityksen

CC BY

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

mukaan suuri osa koulutustarjonnan tiedoista sisältyy käytännössä nykyiseen opiskelijavalintarekisteriin. Esityksessä ehdotettu uusi 22 b § sisältää kuitenkin opetuksen ja koulutuksen järjestäjille uusia velvoitteita tallentaa koulutuksen tietovarantoon sellaisia tietoja, joita ei ole kattavasti tallennettu nykyiseen opiskelijatietovarantoon. Tällaisia tietoja ovat esimerkiksi aikuisten perusopetuksen sekä ammatillisen koulutuksen osalta tutkinnon osien ja osaamisalojen tarjonta. Myöskään ylioppilastutkintojen tarjontaa ei nykyisin tallenneta opiskelijavalintarekisteriin.

Esityksen mukaan koulutustarjonnan tietovaranto laajennettaisiin nykyisestä opiskelijavalintarekisteristä, joten uuden tietovarannon sääntely sisällytettäisiin opiskelijavalintarekisterin sääntelyn yhteyteen opinto- ja tutkintorekisterilakiin. Esityksen perusteluiden mukaan tarkoituksena on, että opetuksen ja koulutuksen järjestäjän ei tarvitsisi tallentaa tietoa koulutustarjonnastaan kahteen kertaan sekä ehdotettavaa koulutustarjonnan tietovarantoa että opiskelijavalintarekisteriä varten. Koska opiskelijavalintarekisterin yhteydessä ei kuitenkaan suoraan säädetä tallennettavasta koulutustarjonnasta, siitä ehdotetaan säädettäväksi nykyistä selkeämmin koulutustarjonnan tietovarantoa koskevassa luvussa.

Esitykseen sisältyy vaikeaselkoisuutta. Esityksestä ei käy tarkemmin ilmi esimerkiksi, millä mekanismilla varmistetaan, ettei opetuksen ja koulutuksen järjestäjien tarvitse tallentaa tietoa koulutustarjonnasta kahteen kertaan sekä ehdotettavaa koulutustarjonnan tietovarantoa että opiskelijavalintarekisteriä varten. Kuntaliiton näkemyksen mukaan tältä osin esitys vaatii selvennystä.

Esityksessä tunnistetaan opetuksen ja koulutuksen järjestäjille ehdotetuista tallennusvelvoitteista aiheutuva hallinnollinen lisätyö, mutta esityksestä ei käy ilmi, miten uusista tehtävistä aiheutuneet kustannukset kunnille ja muille koulutuksen järjestäjille korvataan. Kuntaliitto katsoo, että kunnille ja koulutuksen järjestäjille tulee korvata uudistuksesta aiheutuva lisätyö ja aiheutuneet kustannukset täysimääräisesti.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026. Esityksen mukaan esityksessä tarkoitettu koulutustarjonta on tallennettava koulutustarjonnan tietovarantoon viimeistään seitsemän kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Kuntaliiton käsityksen mukaan uusien velvoitteiden toteuttamiselle varattu aika on kohtuullinen, mikäli velvoitteiden toteuttaminen ei vaadi kunnilta ja koulutuksen järjestäjiltä esimerkiksi tietojärjestelmämuutoksia.

Lopuksi Kuntaliitto esittää huolensa siitä, ettei esityksen tuomat uudet tehtävät saa heikentää Työllisyys-, kehitys- ja hallintokeskuksen mahdollisuuksia työvoimapalveluiden järjestämiseen liittyvässä kehittämistyössä.

SUOMEN KUNTALIITTO

Irmeli Myllymäki
koulutusasioiden johtaja

Minna Antila
juristi